

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT

Zestiende jaargang - Nr.3– november-december 2022-
Januari 2023

Erkenningsnummer P708231 - BC 30338



PB- PP
BELGIE(N) - BELGIQUE

NIEUWSBRIEF SYNAGOGHE HEIDE-KALMTHOUT

Verantwoordelijke uitgever:
Daniel Peterfreund,
Britselei 43 – 2000 Antwerpen

Het jaar zal zeker afgesloten worden in mineur! We hoopten nog steeds op een duidelijk signaal vanuit de Joodse gemeenschap. Er was voorgesteld dat Shomre Hadass en Machsike Hadass een nieuwe vzw zouden oprichten voor eind oktober om zo te trachten de bal terug aan het rollen te krijgen.

We zijn ondertussen in de maand december beland en het blijft angstvallig stil. Het gevraagde signaal komt er dus blijkbaar niet en dus komt het voortbestaan van het synagogegebouw sterk in gedrang.

Wat er ook gebeurt, onze vzw zal zich blijven inzetten om het Joods verleden van Kalmthout te blijven koesteren, met of zonder synagogegebouw.

Wij hopen jullie in volgend nummer toch wat meer (positief?) nieuws te kunnen brengen.

Rekeningnummer 745-0172116-10 – IBAN-nummer BE41 7450 1721 1610. BIC code KREDBEBB van HERITA VZW

Oude Beurs 27 – 2000 Antwerpen.

Vermelden: Gift synagoge Heide-Kalmthout.



Voor elke storting van 40 Euro op deze **bovenvermelde rekening** ontvangt u een fiscaal attest.

VZW "Synagoge Heide"

Kerkeneind 13 - 2920 KALMTHOUT - 03/620 22 10

E-mail: synagoge @kalmthout.be

Rekeningnummer: 850-8688981-10 - IBAN-nummer BE41 8508 6889 8110 - BIC-nr.: NICABEBB

MEER NIEUWS OVER DE HUIDIGE STAND VAN ZAKEN

De aanstelling als voorlopig beheerder van Koen Maenhout werd door het Kabinet van de Voorzitter van de Rechtbank van eerste aanleg Antwerpen, afdeling Antwerpen voor 1 jaar verlengd vanaf 7 december 2022.

Er werden hem twee duidelijke voorwaarden opgelegd, m.n. dat hij een tussentijds verslag dient in te dienen uiterlijk op 1 april e.k. en dat hij de nodige inspanningen dient te leveren om de mede-eigenaars/erfgenamen op de hoogte te houden van de evoluties van het dossier.

Vermits hij op 1 april een tussentijds verslag moet indienen bij de rechtbank, moet er ruim voordien een globale regeling bestaan over enerzijds de eigendomsstructuur (de oprichting van de vzw waarvan sprake in het voorwoord) en anderzijds de financiering naar de toekomst toe.

Wij blijven nog steeds hopen dat de nodige initiatieven worden genomen.

Het wordt in ieder geval met spanning afwachten.

EEN BEZOEK AAN XANTEN (Duitsland)

Het is volop 'Kerstmarktentijd' dus trokken we naar Xanten. Er is daar heel wat te zien : de gotische Sint-Viktordom met de kloosterbibliotheek en het dommuseum, dat rijke kunstschaten tentoonstelt, het middeleeuwse stadcentrum, het Archeologisch Park Xanten, afgekort APX; de gedeeltelijke wederopbouw van de Romeinse Colonia Ulpia Traiana. met onder meer de gedeeltelijk herbouwde Hafentempel (zogenoemd vanwege de ligging vlak bij de haven aan de Rijn - aan wie de tempel gewijd was is niet bekend), het Römermuseum Xanten, het gedeeltelijk herbouwde amfitheater; een aan de Rijnzijde herbouwde stadsmuur, een Romeinse herberg.

In de Sint Viktordom ontdekten we volgende herinneringsplaketten:





Thuis ontdekten we op Internet de droevige zaak '**Xanten of het 'Buschoff-proces'**'.

De avond van 29 juni 1891 werd het lichaam van een 5-jarig jongetje, Johann Hegmann, met doorgesneden keel ontdekt in Xanten in de schuur van de restauranthouder Küppers. De autopsie toonde aan dat de jongen niet ter plekke gedood werd. De lokale bevolking geloofde dat alleen een getrainde slager of een sho'het (joodse rituele slachter) deze moord had kunnen plegen.

Veel inwoners van Xanten dachten dat ze te maken hadden met een joods ritueel misdrijf en begonnen onmiddellijk de voormalige sho'het van Xanten, Adolf Buschoff, te verdenken. De bal geraakte aan het rollen en veel 'getuigen' meldden zich spontaan bij de politie om Buschoff ernstig te beschuldigen. De bevolking vroeg de officier van justitie om Buschoff te arresteren. De aanklager weigerde. Terwijl de politie haar onderzoek voortzette, werden er in Xanten aanslagen gepleegd op de familie van de sho'het en op de joodse bevolking.. Op 24 juli 1891 werd het huis van Buschoff geplunderd en gesloopt door een woedende menigte. Om deze excessen een halt toe te roepen vroeg Buschoff zelf om arrestatie. De aanklager weigerde.

De joodse gemeenschap riep de Pruisische staat op om een ervaren commissaris te sturen om de zaak op te helderen. De commissaris voor strafzaken Wolff werd vanuit Berlijn gestuurd, maar de joodse gemeenschap moest alle kosten dragen. Na dit onderzoek werd Adolf Buschoff gearresteerd op 14 oktober 1891. Op 23 december 1891 werd hij door onderzoeksrechter vrijgelaten wegens gebrek aan bewijzen.. Om verdere problemen te voorkomen vertrok Bvuschoff naar zijn familie in Keulen.

In het begin van het volgende jaar voerde Dr. Bauer een nieuwe expertise uit en verklaarde dat één van de in beslag genomen messen van Adolf Buschoff inderdaad het moordwapen was. Begin februari 1892 verspreidde zich het nieuws dat de verdediger van Buschoff ook de schoonzoon van rechter Brixius was, die Buschoff vrijliet,. Opnieuw rees de vraag of Adolf Buschoff schuldig was. Brixius werd vervangen door Birk die opdracht gaf tot een nieuwe arrestatie van de familie Buschoff.

Van 4 juli tot 14 juli 1892 debatteerde de rechter over de aanklacht wegens moord. Vervolgens werd de specifieke kwestie van rituele moord besproken. Meer dan 160 getuigen werden gehoord. Het proces eindigde met de vrijspraak van Adolf Buschoff die een

solide alibi had kunnen bewijzen voor de dag van de moord. De eerste officier van justitie drukte zich als volgt uit : *'Nooit, tijdens mijn meerjarige juridische carrière, is er een geval geweest waarin het bewijs dat aantoonde dat de beschuldigde het misdrijf niet had kunnen plegen zo duidelijk en consistent was'*

Voor Adolf Buschoff en zijn familie was in Xanten blijven ondraaglijk geworden. Hij verhuisde met zijn familie in de buurt van Neuss, waar hij in 1912 overleed.

De moord op Johann Hegmann werd nooit opgelost.

Een droevige en zwarte pagina uit de geschiedenis van Xanten! Zal men het ooit leren?

KORTE MEDEDELINGEN

Rav Pinchas Padwa is de **nieuwe opperrabbin van Shomre Hadas Antwerpen**. Hij volgt de vorig jaar overleden Rav David Lieberman zt"l op die in zijn jeugdjaren in Heide woonde en een der eerste studenten aan de jesjiva in Kalmthout was. We hopen dat rabbijn Padwa spoedig zal kennismaken met de geschiedenis van de Joodse aanwezigheid in Kalmthout.

In 2023 viert de staat Israël zijn 75-jarig bestaan. Het zou een gelegenheid kunnen zijn voor in Israël wonende afstammelingen van de founding fathers van de synagoge in Heide om actief bij te dragen aan de restauratie van dit belangwekkend historisch gebouw.

Traditioneel was Jiddisj naast Nederlands, Duits, Pools, Russisch e.a. de voertaal van de Joodse inwoners en zomergasten in Heide-Kalmthout. 100 jaar geleden stierf in Jeruzalem Eliezer Ben-Jehuda. Oorspronkelijk heette deze in 1858 in Lushki, Wit-Rusland, geboren taalpionier Eliezer Jitzchak Perlman. Na vele omwegen emigreerde hij naar het toenmalige Palestina. Daar spraken Joden Arabisch, Jiddisj, Duits en Russisch. Hebreeuws was voorbehouden voor liturgie en Bijbelstudie. Als spreektaal was het een 'dode' taal. Samen met zijn familie bracht hij het Hebreeuws weer tot leven en voegde tal van nieuwe woorden toe zodat het in gesprek en literatuur weer een levende taal werd, inmiddels de officiële taal.

"De geslaagde Plantijn" en "De harteloze Hein". Zo luiden de titels van de allerlaatste stripalbums van Suske en Wiske. Na 75 jaar stopt de dagelijkse publicatie in de krant De Standaard. Vreemd genoeg stoot de provincie het Suske en Wiske-museum in Kalmthout af, waarvan ze het beheer had.. Indien er geen overnemer opdaagt gaat een door kinderen drukbezocht centrum in het huis waar striptekenaar Willy Vandersteen zijn laatste levensjaren doorbracht definitief dicht.

Frans L. van den Brande



AAN ALLEN EEN GEZOND, GELUKKIG EN VOORAL VREDIG 2023!